

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО КОНЦЕПЦИЯ НА ЗАКОН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

№	Организация/ потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Асоциация на банките в България, постъпило становище по електронната поща	<p>I. <u>Бележки по концепцията, които са от особено съществено значение за банките:</u></p> <p>1. Относно продължаване на действието на правните инструменти и автоматичното преизчисляване на суми от лева в евро считаме, че в бъдещия Закон за въвеждане на еврото в България, предвиденото продължаване на действието на правните инструменти и съществуващите договори и автоматичното преизчисляване на кредити, депозити и средства по сметки, заеми, финансови инструменти и ценни книжа, следва изрично да се упомене, че то ще се осъществи, без да е необходимо изрично анексиране, промяна в договори, погасителен план или други документи. Това допълнение ще спомогне за правната сигурност и за яснота в отношенията между банките и клиентите.</p> <p>2. Предлагаме в Закона за еврото да се определи размер (брой банкноти/монети или максимална сума), над който може да се иска заплащане на такса в предвидения първоначален шестмесечен период след замяната на лев с евро, както и да се посочи размер за възможност за изискване на предизвестие относно обмяната, отчитайки необходимостта от осигуряването на наличност, сигурност, очакваното струпване на хора в офисите и други фактори, като е възможно и</p>	Приема се по принцип.	Предложенията и коментарите ще бъдат разгледани и отчетени при разработването на проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България.

да се запише, че банките могат да прилагат определените от тях лимити за операции по теглене на суми в брой без предизвестие.

Текстът на Регламент 974/98, отчитайки Регламент 2169/2005 за изменение на Регламент 974/98 относно въвеждането на еврото, не възпрепятства посочената по-горе възможност, имайки предвид, че в него се посочва следното: „По време на посочения в параграф 1 период кредитните институции в участващите държави-членки, които приемат еврото след 1 януари 2002 г., обменят безвъзмездно банкнотите и монетите на техните клиенти, деноминирани в националната валута на тази държава-членка, за банкноти и монети в евро до размер, който може да бъде определен в националното законодателство. Кредитните институции могат да изискват предизвестие, ако обменният размер надвишава размера, определен в националното законодателство, или при отсъствието на такива разпоредби, определения от тях размер, който считат за обичаен.“

Смятаме, че в Закона за въвеждане на еврото е добре да се предвидят правила по отношение на размера на обменяната сума без заплащане на разходи от клиента. Установяваме, например, че такава практика е установена в Хърватия, където от хърватския закон за приемането на еврото установяваме наличието на лимити на определени количества банкноти и монети на трансакция, до които клиентите-потребители биха могли да обменят куна банкноти и монети безплатно. В тази връзка бихме искали да предложим да се прилага подобен лимит за левови банкноти и монети, които ще се обменят в евро на трансакция, до който лимит банката ще извършва физическата обмяна безплатно. Този лимит би могъл да се определи или по отношение на количеството банкноти и монети, които физически ще се обменят – например, 100

броя левови банкноти и 50 броя монети /стотинки/ или да се определи като легова сума, до която обменът е безплатен, като например, тази сума би могла да бъде обвързана със съществуващото ограничение в Закона за ограничаване на плащанията в брой /10 000 лв. /, а за монетите – 100 лв.

По отношение на изискването на срок за предизвестие, каквато възможност смятаме, че следва да бъде предвидена, бихме искали да обърнем внимание, че банките имат изисквания за срок за предизвестие от страна на клиента при теглене на суми в брой над определено ниво, като това ниво е определено от управлението на паричните наличности индивидуално от страна на всяка банка. Ако този срок за предизвестие не е спазен при теглене на парични наличности в брой над определено ниво, банката налага такса на клиента, която е обявена в нейната тарифа. Сроковете за предизвестие за теглене на суми в брой, както и лимитите, над които се изисква предизвестие, са различни за различните банки. Такъв подход би следвало да се прилага и по отношение на физическия обмен на еврото и лева.

3. По отношение на предвиденото в Раздел III да се определи методика за прехвърляне на лихвен процент в лева към лихвен процент в евро, считаме за необходимо да бъдат спазени два основни принципа: 1/ на равнопоставеност, като прехвърлянето не оцетява под каквато и да било форма клиентите или банките, и 2/ на приемственост, като новият лихвен индекс да има сходни характеристики (методология) като на стария. Бихме искали да обърнем внимание, че в Закона за потребителския кредит /чл. 33а, ал. 5 и ал. 6/, Закона за недвижими имоти на потребители /чл. 25, ал. 6 и ал. 7/ и Закона за кредитните институции /чл. 58, ал. 5/ се съдържа текст, че, когато бенчмарк

за лихвен процент, ползван от кредитор за референтен лихвен процент по договори за кредит, се промени съществено или вече не се изготвя, кредиторът прилага план за действие, изготвен съгласно чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.), като новият лихвен процент по договора за кредит не може да е по-висок от размера на лихвения процент по договора преди този момент. Референтен лихвен процент е бенчмарк за лихвен процент съгласно Регламент (ЕС) 2016/1011 или индекс и/или индикатори, публикувани от Българската народна банка и/или от Националния статистически институт, или комбинация от тях. И трите закона уреждат начина на уведомяване на клиента при замяна чрез оповестяване на информацията за замяната в търговските помещения, както и публикуването ѝ и на интернет страницата на кредитора.

Смятаме, че тези текстове би могло да се доразвият, като освен бенчмарк се добавят индекси и индикатори, публикувани от Българската народна банка или Националния статистически институт, например. По този начин ще се даде възможност на банките, в конкретната ситуация на преминаване към еврото да подходят аналогично на отпадането на бенчмарк, индекс или индикатор, използвани като база при изчисляването на плаващ лихвен процент, като приложат съответен план за действие за замяната с друг бенчмарк, индекс и/или индикатор, и спазят изискването новият лихвен процент по договора за кредит да не бъде по-висок

от размера на лихвения процент по договора, който иначе би се получил към този момент. Считаме, че по този начин ще се осигури спазване на посочените по-горе принципи на равнопоставеност и приемственост в случаите на замяна при използван променлив лихвен процент. В тази връзка бихме искали да отбележим, че банките в България имат добра практика в това отношение при преустановяване на изчисляването на индекса SOFIBOR през 2018г., с разработването на план и намирането на алтернативи на индекса, които да не бъдат ощетяващи за клиента и това следва да се използва.

4. По раздел IV относно Период на двойно обозначаване на цените бихме искали да отбележим, че изискването за двойно обозначаване и изисквания за информирани на клиенти относно превалутирането не следва да бъде прекомерно за банките, като се има предвид факта, че в продължение на повече от 25 години в страната действа режим на Паричен съвет и курсът лев/евро е фиксиран от средата на 1997г., както и че изискванията за двойна визуализация ще бъдат причина за извършването на съществени технически доработки от страна на банките, както и на много други икономически субекти, съпроводени със значителни разходи.

За разлика от страните в еврозоната, които въведоха еврото при режими на плаващи валутни курсове, икономическите агенти в страната ни познават много добре и имат опита и нагласата да работят с курса лев/евро.

Също така, банките са поднадзорни институции на БНБ, КФН и други органи, които биха могли да проследяват, доколко коректни са те при извършване на превалутиране и закръгляване на цените на финансовите инструменти, такси и други.

В тази връзка предлагаме при разработването на разпоредбите на закона да се подходи внимателно по отношение на изискванията към банките за двойна визуализация, като се отчитат действителните ползи за банковите клиенти и целите, които двойната визуализация реално би имала по отношение повишаване клиентската осведоменост и намаляване на риска от спекулативно увеличение на цените.

В тази връзка предлагаме изискването за двойна визуализация за банките да се прилага само по отношение на потребители и само по отношение на най-основна ценова и стойностна информация, като например, обявената тарифа на банката и за крайното салдо по сметка, в т.ч. остатъчен баланс по кредитни продукти. Предложението ни е съобразено с примера на Хърватия, където се предвижда изискванията за двойна визуализация да се прилагат само за някои конкретно посочени случаи и само по отношение на потребители - за ограничен набор от реквизити.

II. Допълнителни и конкретни бележки по концепцията.

1. По Раздел I Общи разпоредби/положения, Цел и предмет на закона предлагаме следните примерни текстове, с оглед по-добро описание:

Цел – *„Целта на закона е да регламентира обществените отношения, свързани с въвеждането на еврото като официална валута в България.“*

Предмет – *„Законът урежда принципите, правилата, процедурите, правата и задълженията на всички заинтересовани лица, в т.ч. граждани, юридически лица, органи на изпълнителната и местна власт, публични институции, БНБ и други регулаторни органи, свързани с подготовката и въвеждането на еврото като официална валута в*

Република България, както и контролът относно спазването им.“

2. По Раздел I Общи разпоредби/положения във връзка с Разходи по въвеждане на еврото препоръката ни е принципът за минимизиране на разходите да касае, както публичния, така и частния сектор и да бъде обвързан с принципа за ефективност, както и да отпадне частта, която безусловно вменява отговорност на частните субекти за покриване на разходи, както и за организационна и техническа подготовка.

По същия раздел във връзка с недопускането на вреди за физическите и юридическите лица по отношение на забраната за стопанските субекти, в т.ч. кредитните институции, да повишават цената на стоките или услугите за потребителите при въвеждане на еврото без основателна причина, отчитайки променливата външна среда и макроикономически фактори (като инфлация и други), е препоръчително това да отпадне, тъй като „... при въвеждане на еврото ...“ е твърде неясно и крие риск от грешно възприемане на изменения, направени на основателни причини и/или в период, предшестващ или следващ датата на влизане в сила на еврото (например месец преди/след това).

3. По раздел III Мерки, свързани с безналични плащания и едноцелевите платежни инструменти относно превалутиране на безналични, електронни пари и едноцелеви платежни инструменти смятаме, че разписаното изискване за „обединяване“ на карти/сметки на клиенти, които имат и легова, и еурова карта/сметка, така механично, както е описано, е неприложимо. Такова обединяване технически не може да бъде извършено и в никакъв случай не може да е без изричната воля на клиента. Намираме за опасно и неприемливо по законодателен път да се урежда механичното обединяване на сметки/карти на клиенти, тъй като

това не само е невъзможно в повечето случаи, но клиентът може изрично да желае да има отделни сметки, тъй като, например, те са оповестени на негови контрагенти и т.н.

4. Относно задължението на БНБ да организира снабдяването на кредитните институции с евробанкноти и евромонети (предварително захранване) смятаме, че е добре в законовата рамка, касаеща въвеждането на еврото в страната, да бъде посочен срок преди 01.01.2024г. (например, 3 месеца), в който БНБ ще осъществи това. Тази дейност е много важна за организирането на оперативната дейност на банките, за бизнес клиентите, работещи с пари в брой с крайни потребители, които ще разчитат да бъдат снабдени с предварително захранване, както и за всички граждани, които ще ползват услугите на търговските банки по осигуряването си с еуровалута.

5. Съществен въпрос, който, според нас, следва да намери законодателно решение, е въпросът за определянето на законната лихва, която понастоящем се определя на базата на ОЛП, изготвян от БНБ. Този въпрос е важен, не само за банките, от гледна точка на това какъв индикатор се предвижда да бъде използван, но и за всички субекти, в т.ч. държавата, използващи законова лихва за някакви цели.

6. Предлагаме да се даде дефиниция на едноцелеви платежни инструменти и те да се опишат конкретно.

7. По отношение превалутирането на финансови инструменти смятаме, че предизвикателството ще бъде по отношение на единичния номинал на акции с номинал 1 лев.

Би могло да се помисли в Концепцията да се заложи ангажимент на Централен депозитар и БНБ да оповестят реда и правилата за конвертиране на съхраняваните при тях ценни книжа, като се вземе предвид спецификата на съхранението им по сметки при депозитарите (на активите в собствен портфейл и клиентски портфейли) и да се регламентира конкретен срок, до който съответните депозитарни институции и Търговски регистър (по отношение на налични ценни книжа/дружествени дялове) ще са задължени да оповестят приетите от тях правила, с оглед на осигуряване на достатъчно време и на членовете на ЦД и участниците в ЕСРОТ/БНБ/ за извършване на съответните дейности по конвертиране на финансовите инструменти в собствените системи.

В тази връзка предлагаме, по аналогия на предложението за Централния депозитар, Търговският регистър към агенцията по вписванията да извърши служебно промяна в капитала на търговските дружества.

8. По раздел VI Адаптиране на информационните системи, счетоводни и данъчни документи, декларации, кредитен регистър, индекси на паричния пазар, глоби и задължения по отношение на различните регистри като ЦКР, НОИ, Regix и други, както и по отношение на статистическите данни, предоставяни от различните държавни институции като БНБ, НСИ и други, смятаме, че е важно да се знае, дали историческите данни ще бъдат преобразувани в евро и ако това е така, за какъв исторически период ще се предвижда да се извърши.

9. В Концепцията се посочва, че с въвеждането на еврото всички данъци, такси и други плащания към държавата и общините трябва да се извършват в евро. Изключение от това правило ще се прави в периода на двойното обращение на лева и еврото,

т.е. един месец от датата на въвеждане на еврото. Бихме искали да отбележим, че след 01.01.2024г., когато всички сметки се превалутират в евро, по силата на бъдещия Закон за въвеждане на еврото, банките няма как да предоставят функционалност за нареждане на превод в лева към бюджета, при условие че всички безналични преводи ще се изпълняват в евро. На практика резултатът ще е, че след 01.01.2024г. няма да съществува сетълмент на платежна система, която да позволява прехвърляне на пари в лева и обработка на плащания в лева. Ето защо, смятаме, че по тази точка трябва най-малко да се направи разграничение на безналични плащания и плащания в брой за данъци и такси, поради което предлагаме редакцията по-долу:

„С въвеждането на еврото всички данъци, такси и други плащания към държавата и общините трябва да се извършват в евро. Изключение от това правило ще се прави в периода на двойното обращение на лева и еврото за плащания в брой , т.е. един месец от датата на въвеждане на еврото.“

10. Относно адаптирането на закони и подзаконовни нормативни актове към еврото, с оглед на сериозната и техническа подготвителна работа на всички поднадзорни лица за целите на въвеждане на еврото от 01.01.2024г. в България, предлагаме това изискване за адаптиране на нормативната законова и подзаконова рамка да бъде допълнено с определен срок преди въвеждането на еврото, в който да бъдат подготвени и приети съответните нормативни изменения (3 или 6 месеца). Така ще се гарантира правната стабилност, яснота и прозрачност не само за поднадзорните лица, но и за всички останали лица в държавата.

11. В Допълнителните разпоредби предлагаме да се обмисли понятието „Правен

		<p>инструмент“ да бъде широко и неизчерпателно определено, като в него изрично се включат всички видове сделки и други диспозитивни документи – едностранни, двустранни и многостранни сделки, сделки-решения, съгласия, молби и т.н., независимо от тяхната форма – устна, писмена или квалифицирана. В това понятие биха могли да бъдат включени и властнически актове, като: съдебни решения, административни актове, наказателни постановления и други.</p> <p>12. Необходимо е да се уточни, че посочените разпоредби по отношение на кредитните институции се отнасят за банките /кредитни институции/, посочени в член 2, ал.1, т.1 от Закона за кредитните институции. Добре е да се уточни и дали разпоредбите се отнасят и за клоновете на банки, функциониращи в България, както и за доставчиците на платежни услуги, които не са банки - по отношение на платежна сметка, внасянето/тегленето по/от платежна сметка, както и останалите платежни услуги.</p>		
2.	sslavova, Портал за обществени консултации	<p>В предложената концепция не става ясно:</p> <p>1. Ако трудовите възнаграждения се отнасят за месец декември 2023 г., но се изплащат през януари 2024 година, то в лева или евро трябва да се подадат данните в Декларация образец 1, Декларация образец 6, платежните нареждания към банките за изплащане на чисти суми за получаване и осигуровки и ДДФЛ към бюджета.</p> <p>2. В случай на доплащане на суми от 2023 в месец от 2024 как ще се формира новата стойност на осигурителния и облагаемия доход за месеците, за които се отнасят доплащанията. Например през март 2024 г. се начисляват и изплащат бонуси за месец януари, февруари, март, април, май, юни, юли, август, септември, октомври, ноември и декември 2023 г. Сумите на помесечните бонуси, които се отнасят за</p>	<p>Приема се по принцип.</p>	<p>Въпросите ще бъдат адресирани в проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България и/или в други нормативни документи, изменени с оглед приемането на еврото.</p>

		<p>2023 в евро или лева трябва да бъдат и променения осигурителен и облагаем доход за месеците от 2023 как трябва да бъде отразен в Декларация образец 1 и Декларация образец 6 за месеците от 2023 г.</p> <p>3. Имат ли задължения работодателите да превалутират основните месечни заплати или brutните месечни заплати , отнасящи се за периода преди 01-01-2024, в евро.</p> <p>4. Направен ли е анализ и знае ли се кои нормативни актове трябва задължително да бъдат променени. Наличен ли е списък с тези актове?</p>		
3.	<p>Илиян Пламенов Пътев, постъпило становище по електронната поща</p>	<p><i>(Коментарите са редактирани, с оглед премахването на клеветнически и/или обиден текст)</i></p> <p>1. Приветствам и подкрепям действията на Министерството на финансите (МФ) да проведе обществена консултация за разработване на концепция на закон за въвеждане на еврото в Република България. По този начин заинтересованите физически и юридически лица от икономиката и гражданското общество могат да изразят своето мнение.</p> <p>2. Използването на български думи като превод или като съответствие при съставянето и приемането на нормативните актове е задължение на публичните органи, съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗНА и чл. 36, ал. 1 и ал. 2 от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на ЗНА. Считам за правилно и необходимо да предложа думата „конверсия” (стр. 7) да се замени с „преобразуване”, думата „конвертиране” (два пъти на стр. 7) да се замени с „преобразуване”, думата „конвертируемите” (стр. 8) да се замени с „преобразуващите се”, думата „конвертират” (стр. 8) да се замени с „преобразуват”. Думата „клиринг” (стр. 7) да се замени с „разплащане”. Думата „сетълмент” и производните ѝ (две места на стр. 7)</p>	<p>Приема се по принцип.</p>	<p>Предложенията и коментарите, имащи отношение към присъединяването на Република България към еврозоната ще бъдат разгледани и отчетени при разработването на проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България и/или в други нормативни документи, които следва да бъдат изменени с оглед приемането на еврото.</p> <p>Проектът на Закон за въвеждане на еврото в Република България ще бъде съобразен с всички правила за изготвяне на нормативни актове, в т.ч. относно използваната в българското законодателство терминология.</p> <p>По отношение на коментара в т.7.2, следва да се има предвид, че изключението произтича от Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото, съгласно който никое лице не е задължено да приеме повече от 50 броя монети при едно единствено плащане.</p> <p>По отношение на коментарите в т. 8 и следващите, следва да се има предвид установената практика Съветът на ЕС да взема решение за въвеждане на еврото в новоприсъединяваща се към еврозоната държава членка около 6 месеца преди датата на въвеждане на еврото във въпросната държава.</p> <p>Продължителността на периода за двойно обозначаване на цените е в съответствие с Препоръка на Комисията от 10 януари 2008 г. относно мерките за улесняване на бъдещо преминаване към еврото, според която периодът на двойно обозначаване на цените следва да започне възможно най-рано след официалното приемане от Съвета на неотменимо фиксирания обменен курс между националната валута и еврото и да остане в сила за срок от най-малко шест месеца и най-много една година след въвеждането на еврото.</p>

да се замени с „разплащане”. При предаване на смисъла на думите „клиринг” и „сетълмент” на български език, задължително би следвало да се вземе предвид преводът им, направен в допълнителните разпоредби на съответна наредба, издадена от Българската народна банка (БНБ). На стр. 8 думата „оригинално” следва да се замени с „първоначално”. Уточнявам, че използването без превод на английската дума „originally” в българския език, има съвсем друг смисъл спрямо смисъла ѝ в английския език. Дума „оригинално” е използвана неправилно в концепцията. С оглед изброените по-горе неправилни думи и неправилни преводи, би следвало в подготвяния нов закон да се използва българския превод или съответствие на посочените думи, а не буквено пренесено изписване (транслитерация на български език) на посочените латински или английски думи.

3. Като част от подготовката за присъединяване към Еврозоната и въвеждане на еврото, считам че наред с разработване и приемане на закон за тази цел, е необходимо правителствената политика по съставяне и изпълнение на държавния бюджет да бъде съобразена с Маастрихтските критерии. Понастоящем България не покрива един от критериите: равнището на годишната инфлация. Това означава, че значително внимание на правителството би следвало да бъде насочено към съобразяване на правителствената данъчно-бюджетна политика с изискванията за този критерий.

5. С оглед на казаното в т. 2 по-горе, както и имайки предвид техническото грамотно изразяване, бих искал да предложи думите „интернет страница” (стр. 3, стр. 6) и производните ѝ, да бъдат заменени с думите „Интернет място” и производните му. Така

В концепцията, както и в проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България са посочени отговорните за спазването на закона институции, включително по отношение на разпоредбите, свързани с периода за двойно обозначаване на цените.

както едно ведомство има физически адрес в населено място, когато то има присъствие в международната компютърна мрежа „Интернет”, информацията за него, която то самото публикува на един обобщен адрес се нарича Интернет място (някои го наричат с чуждицата „сайт”). Следва да се каже, че има съществена логическа и техническа разлика между „страница” и „място”. Страницата е една, а мястото съдържа неограничен брой страници на конкретното ведомство. Ето защо, считам, че предложената промяна е обоснована и наложителна.

6. В така предложената концепция на закон е видно, че липсват обмислени и разработени мерки и действия спрямо недобросъвестни търговци, които биха проявили спекула и формирали извънредни печалби от въвеждане на потребителите в заблуда, от завишение на цените, от несъобразяване с разпоредбите на Закона за въвеждане на еврото в Република България. Както настоящата концепция, така и планирания нов закон, би следвало подробно да опишат мерките и действия спрямо такива физически и юридически лица.

7.1. На страница 3 от проекта, по отношение на разделите „Период на двойно обращение на лева и еврото” и „Правила в периода на двойно обращение на лев и евро” бих искал да заявя, че формулировките на двата раздела не са езиково правилни. Предложената формулировка в концепцията е неправилна и е двусмислена. Тъй като няма да има двойно обращение на лева, както и няма да има двойно обращение на еврото. Ще има успоредно обращение на двете валути. Но успоредно общение е нещо различно от двойно обращение.

7.2. По отношение на посоченото изключение, търговец да не бъде задължен да приема повече от 50 монети в лева от един купувач, бих искал да заявя следното: първо, не е ясно дали МФ има предвид 50 броя монети в лева в рамките на една продажба на стока или услуга от търговеца. Или има предвид цялото време на успоредното обращение на двете валути. Това е необходимо да се поясни. По-същественият въпрос е, че подобно изключение, т. е. обмен до 50 броя монети в лева не е правилно да съществува и би следвало да отпадне. Наличието на подобно ограничение пред свободната замяна на монетите в лева ще затрудни физическите лица.

8.1. На стр. 5, раздел „Период на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите”, по отношение на изразът „(1 месец след датата на вземане на решение от Съвета на ЕС за въвеждане на еврото в България – 12 месеца от датата на въвеждане на еврото в България)”, бих искал да заявя, че така формулиран текстът е неправилен, неясен и съдържа излишна информация. Бих искал да предложа да бъде заменен с по-ясна и правилна формулировка: „(от датата на въвеждане на еврото в България – 12 месеца от датата на въвеждане на еврото в България)”. Освен това, бих искал да заявя, че планираният от МФ период от 12 месеца на успоредно обозначаване на цените на стоките и услугите в български лева и в евро ще затрудни търговците и всички продавачи. Би следвало да се обмисли дали е необходимо срокът да бъде толкова дълъг, при положение, че успоредното обращение на лев и евро ще бъде само един месец. Поради това, считам за по-подходящо периодът на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите да бъде 6 месеца, а не 12 месеца. Период от 12 месеца за обозначаване на цените вероятно е предложен от МФ като теоретична анти-инфлационна мярка. Но

дори да е така, считам, че е нереалистично с толкова дълъг период на двойно обозначаване да се очаква, че би имал ефект в борбата с инфлацията.

8.2. Освен това, не е реалистично да се очаква, че търговците ще спазват периода от 12 месеца за двойно обозначаване на цените на стоките и услугите. Дори понастоящем, преди въвеждане на еврото, в магазини и пазари е често срещано стоки да са без поставена цена и услуги да са без обявена цена.

9. На страници 5 и 6, по отношение на подраздел „Процедурата за контрол на правилното преобразуване и обозначаване” бих искал да заявя, че Комисията за защита на потребителите (КЗП) дори към настоящия момент, преди възлагането ѝ на задължения в кампанията по въвеждане на еврото, няма административен, технически и персонален капацитет, за да наблюдава, контролира и санкционира нечестни и незаконосъобразни практики на търговците и производителите на територията на цялата страна. Кампанията по въвеждането на еврото още веднъж ще покаже по драматичен и трагичен начин, и ще потвърди обстоятелството, че КЗП е несъстоятелно правителствено ведомство, което няма капацитет да контролира и санкционира недобросъвестните търговци и производители. В допълнение, разбираемо е, че КЗП не би могло да извърши наблюдение и контрол на действията на няколко стотин хиляди търговци и производители. Ето защо предлагам задължително сред ведомствата, които ще извършват наблюдение и контрол в населените места в цялата страна, да се добавят общинските администрации. По отношение на кампанията за връчване на лепенка (стикер) „Честен търговец” мисля, че тя като замисъл и като реализация е

неадекватна, несъстоятелна и смешна. Но пък обосновано считам, че тя би имала единствено рекламна и пропагандна цел. Неправилно и неадекватно е като проявление на правителствената политика, ведомствата, които трябва да извършват надзор и контрол, да нямат технически и административен капацитет за извършване на дейността си. А за сметка на това да се акцентира върху неадекватни рекламни действия, с малък или никакъв резултат. По отношение на планираната практика за съставяне на т. нар. „черен списък” с недобросъвестни търговци, считам ще би имала полезен ефект.

10. На стр. 6, в раздел „Разпоредби относно преобразуването на заплатите, пенсиите, социални помощи и други придобивки”, бих искал да заявя, че думата „придобивки” (на две места) е неправилно и неуместно използвана. Социалните плащания, обезщетенията и възнагражденията не е подходящо да се наричат „придобивки”. Предлагам думата „придобивки” да се замени със „социални плащания”, с „плащания”, или с друга подходяща дума.

11. На стр. 8, по отношение на раздел „Акции и акционерен капитал”, втора подточка, изречение второ, което гласи: „Номиналната стойност на акциите на акционерното дружество се изразява в евро и центове.”, бих искал да заявя, че едно евро се подразделя на 100 евроцента, а не на 100 цента. Поради това думата „центове” следва да се замени с „евроцентове”.

12. На стр. 8, текстът „на фонд за пенсионните фондове и предприятията за колективно инвестиране” е неправилен, поради наличие на смислова грешка. Предлагам да се поправи и замени

с „на пенсионните фондове и предприятията за колективно инвестиране”.

13. На стр. 8, в текстът „а за – закръгляването е до петия знак” е непълен и неточен. Предлагам да се замени с „а за ПФ – закръгляването е до петия знак”.

14. На стр. 9, с оглед казаното по-горе в т. 7.1. предлагам текстът „двойно обращение” да се замени с „успоредно обращение”.

15. На стр. 11 на две места текстът „проектите за изменение на регламенти” е неправилен, тъй като се касае за местните власти в нашата страна. Текстът следва да се поправи и промени на „проектите за изменение на нормативни актове”. Местните власти в нашата страна не приемат регламенти, а нормативни актове.

16. На стр. 12, с оглед казаното по-горе в т. 7.1. и т. 14, предлагам понятието „период на двойно обращение” да се промени на „период на успоредно обращение”, тъй като няма да има двойно обращение, а ще има успоредно обращение на всеки от двата вида валути.

17. На стр. 12, считам за задължително и необходимо в Допълнителните разпоредби (ДР) на новия закон да се въведе правно определение (т. е. легална дефиниция), указваща правилното произнасяне и изписване на наименованието на български език на новата валута – в единствено число и в множествено число. Както е известно, и в единствено, и в множествено число правилното изписване на български език е „евро”. Но това трябва да бъде указано и закрепено именно в Закона за въвеждане на еврото в Република България, което е систематично правилното място за такава

разпоредба. Там е мястото да се укажат, също така, и правилните думи за производните прилагателни имена на думата „евро” – а именно: евров, еуроа, еврово, еврови. В допълнение, необходимост от съществуване на такава разпоредба е и обстоятелството, че не са малко случаите, когато търговци, производители и банкови служители, неправилно наричат общата европейска валута в множествено число „евра”.

18. На стр. 12, считам за задължително и необходимо в ДР на новия закон да се въведе правно определение (т. е. легална дефиниция), указваща, че едно евро се състои от 100 евроцента. Това е необходимо, за да се избегнат грешки и неточности. Дори в обсъжданата концепция има противоречие в това отношение – на стр. 6 и стр. 8 се говори за „евроцент”, а на стр. 8 за „центове”.

19. Бих искал да предложа в Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на Закона за въвеждане на еврото в Република България, да се адресира един тежък проблем, касаещ разпространението на „сивата” икономиката в нашата страна. Предлагам чрез ПЗР да се въведат промени по отношение на ограничението за извършване на безкасови плащания. В нашата страна продължаваме да се борим с високият дял на „сивата” икономика и с укриването на доходи и данъци. В интерес на законно функциониращата икономика и правата на българските данъкоплатци е да се извърши промяна на равнището на плащанията в брой. Както е известно, плащанията в брой много по-трудно се наблюдават от регулаторните, данъчните и правоохранителните органи, дори в много случаи това е невъзможно. С оглед намаляване дяла на „сивата” икономика и укриването на доходи и данъци, както и с оглед

подготовка на нашата страна за пълноправно членство в Евророната и в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, бих искал да предложа равнището на ограничението за безкасови плащания значително да се намали. Известно е, че понастоящем то е 10 000 лева. Следва да се има предвид, че по данни на Българска народна банка безкасовите плащания с дебитни и кредитни карти, извършени на физически ПОС терминали през 2021 г. спрямо 2016 г. са с 40% повече. Също така, броят на ПОС терминалите през 2021 г. (почти 109 000 броя) е с 25% повече спрямо броя им през 2016 г. Освен това, всички търговски банки работещи в България предлагат на своите клиенти възможност за ползване на Интернет банкиране и мобилно банкиране, чрез които по ефективен и удобен начин се извършват безкасови плащания. В допълнение, справката с актуалното равнище на това ограничение в другите страни от Европа, публикувана на адрес: <https://cecluxembourg.lu/cash-payments-limits-in-each-eu-country/?lang=en> показва, че в страните членки на Европейския съюз ограничението варира от 500 евро в Гърция до 15 000 евро в Хърватия и Словакия. В някои от страните членки с развита пазарна икономика, с върховенство на закона, и с високо благосъстояние на населението, няма въведено такова ограничение. България обаче не е такава развита страна. През 2021 г. Европейската комисия обяви намерение за законодателно въвеждане на ограничение на плащанията в брой до 10 000 евро. По отношение конкретно на България стойността 10 000 евро е много висока. Дори настоящата стойност 10 000 лева, посочена в българския Закон за ограничаване на плащанията в брой, също е много висока. Ето защо, бих искал да предложа в проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България да се добави параграф, с

който да се промени Закона за ограничаване на плащанията в брой. С промяната, изплащането на трудовите възнаграждения и на гарантираните влогове е необходимо да бъдат включени в обхвата на приложното поле на този закон, както и стойността на ограничението е необходимо да се намали значително, до левовата равностойност на 1 000 евро:

„Параграф 1. В Закона за ограничаване на плащанията в брой:

1. В чл. 2, точки 6 и 7 се отменят.
2. В чл. 3, текстът „10 000 лв.” се заменя навсякъде с текста „1 955,83 лв.”.

Следва ясно да се каже, че ограничението на плащанията в брой до левовата равностойност на 1 000 евро има за цел борба със „сивата” икономика и укриването на данъци, както и че то няма отношение към темата за криптовалутите и електронните валути. По отношение на България предложеното ново равнище представлява приблизително една средна месечна заплата или приблизително три минимални месечни заплати, така че стойността му не е ниска и няма да затрудни стопанския оборот.

По отношение на опасенията, че наличието на ограничение на плащанията в брой ограничава гражданските свободи и съществува риск за невъзможност и отказ за извършване на покупка или продажба между две лица, следва да се каже и уточни, че такъв риск съществува и при досегашното равнище на ограничението, както и е съществувал и преди приемането на Закона за ограничаване на плащанията в брой.

20. В чл. 22д от действащият Закон за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) е регламентирано данъчно облекчение за извършени безкасови плащания. Това данъчно облекчение подкрепя борбата със „сивата“ икономика и с безотчетните плащания в българската икономика, както и способства за увеличаване броя на безкасовите плащания. Посочено е, че обстоятелствата и условията за ползване на това данъчно облекчение се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ. Същевременно, след прочитане на страница 4 от Приложение № 10 към Годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ за 2021 г. се установява, че за да се ползва данъчното облекчение е необходимо единствено да се декларира изпълнение на законовите изисквания, без да се прилага документ, който потвърждава тези обстоятелства. На същото място е посочено, че за деклариране на неверни данни се носи наказателна отговорност по Наказателния кодекс. Считам за недостатък липсата на изискване за прилагане на документ, който да подкрепя декларираните твърдения. Ето защо, бих искал да предложа, Министерството на финансите от предстоящата годишна данъчна кампания да изисква прилагане на такъв документ. Това би могло да бъде справка, която самото лице е изготвило след анализ и изчисление на своите приходи и разходи. Но много по-подходящо и правилно би било, това да бъде удостоверение, което обслужващата физическото лице търговска банка изготвя и му предоставя при поискване. Извършването на безкасови плащания означава, че физическото лице разполага с дебитна или кредитна карта, а евентуално и с Интернет банкиране или с мобилно банкиране. Следователно, чрез извършване на няколко елементарни математически действия е възможно физическото

лице да изчисли стойността на извършените безкасови плащания за една календарна година. Формулата на изчислението е както следва: (началното салдо към 1 януари на изминалата година) плюс (всички приходи по сметката за изминалата година) минус (стойността на изтеглените пари на каса в офис на банката) минус (изтеглените пари от банкомати) минус (крайното салдо към 31 декември на изминалата година). Считам, че Министерството на финансите би следвало да насърчи и укаже на търговските банки да дороботят своя софтуер, така че да бъде възможно да изготвят и да издават безплатно и при поискване такова удостоверение. Очевидно е, че изготвянето му в обслужващата търговска банка би отнело единствено няколко секунди. Удостоверението би следвало, освен данните на титуляра на сметката, да съдържа стойностите: брой на паричните постъпления по сметката, подлежащи на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, и тяхната обща стойност. Следва да съдържа и: брой на извършените безкасови плащания за покупка на стоки и услуги, и тяхната обща стойност. Наличието на така дороботен софтуер в търговските банки би позволило те да могат да извършват служебна проверка на декларирани данни от клиенти на банката, след изискване на съдействие за това от страна на Националната агенция за приходите (НАП). Считам, че МФ и НАП би следвало да насърчават извършването на безналични плащания, а декларираните обстоятелства да могат да бъдат лесно проверяеми.

21. На основание на чл. 26, ал. 5, изречения 1 и 2 от ЗНА след завършване на обществената консултация ще очаквам да публикувате на Интернет мястото на Портала за обществени консултации и на Интернет

	<p>мястото на МФ, справката за отразяване на получените предложения, заедно с обосновка за неприетите. Справката е особено важна за всички организации от гражданското общество и от икономиката, които са участвали в консултацията. Бих искал да напомня, че справката следва да съдържа в цялост подадените становища и предложения, а не подбрани части от тях. Справката е част от информационното досие на проекта, което се разглежда и приема на заседание на Министерския съвет и се изпраща до народните представители в Народното събрание.</p>		
--	--	--	--